Ginkgo

Ginkgo biloba

Kort fortalt

- *Ginkgo biloba* – ginkgofamilien (Ginkgoaceae), den eneste nulevende art i sin gruppe.
- Stammer fra Kina; plantet ved templer i Østasien i mere end 1000 år.
- Nøgenfrøet plante – hverken nåle- eller løvtræ, men løvfældende.
- Vifteformede, ofte tolappede blade, der bliver guldgule om efteråret.
- Står ude hele året; om vinteren beskyttes skålen mod hård frost.
- Frøene ruges op med sandpapir, lægges i blød og ligger koldt i 6–8 uger.
- Spirer efter ca. 3–6 uger ved 20–25 °C; ved lavere temperatur tager det længere.

Det kan du se frem til

Med frøene af ginkgo har du grundlaget for en af de ældste træslægter på jorden, som du selv former fra den første spire. Efter forbehandlingen viser de første kimplanter sig typisk efter 3–6 uger – ved lavere temperatur tager det længere, og ikke alle frø spirer. Allerede det første efterår kan du se bladene skifte til guldgult. Ginkgoen forgrener sig langsomt, så formen bygges op over mange år.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Ginkgo (*Ginkgo biloba*), på dansk også kaldet tempeltræ, er den eneste nulevende art af en plantegruppe, hvis historie kan følges mere end 250 millioner år tilbage – derfor kaldes den ofte et levende fossil. Ginkgoen er nøgenfrøet ligesom nåletræerne, men den er hverken nåle- eller løvtræ: Den har sin helt egen plads i planteriget. Arten stammer fra Kina; det er usikkert, om der stadig findes egentlig vilde bestande. I Kina og Japan er den i mere end 1000 år blevet plantet ved templer, og enkelte træer er over 1000 år gamle. De første frø kom til Europa i begyndelsen af 1700-tallet. De vifteformede, ofte tolappede blade bliver klart guldgule, før de falder om efteråret. Ginkgo er meget robust, angribes sjældent af skadedyr og sygdomme og tåler selv luften i storbyer. Træerne er enten han- eller huntræer – hvad en frøplante bliver, viser sig først, når den blomstrer efter mange år.

Formering

Frøene er store som hasselnødder og har en hård skal. Ru skallen let op med sandpapir, og læg frøene i lunkent vand i ca. 24 timer. Spiringen bliver bedre og jævnere, hvis frøene derefter ligger koldt og fugtigt i 6–8 uger: Bland dem med lidt fugtig såjord eller kokos-såmuld i en lukket pose, og læg den i køleskabet. Læg derefter frøene på fugtig såjord eller kokos-såmuld, og dæk dem med ca. 1 cm såmedie. Ved 20–25 °C spirer de normalt efter 3–6 uger; er det koldere, tager det ofte dobbelt så lang tid. Ikke alle frø spirer. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Ginkgoen danner tidligt en

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

lang pælerod, så prikl kimplanterne ud i enkelte, gerne lidt dybe potter med priklejord, når de første blade har foldet sig ud.

Placering og lys

Ginkgoen trives både i sol og halvskygge. Kimplanter og unge planter skal dog beskyttes mod stærk middagssol. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til at stå ude og flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Vand jævnt, så dyrkningsmediet hverken tørrer ud eller står vådt. Hos unge planter bliver bladene hurtigt gullige og slappe, hvis de mangler vand. Fra midten af april til september gives næring – flydende bonsai-næring hver 4. uge eller langtidsvirkende organisk næring. Når bladene skifter farve og falder om efteråret, vandes kun lidt.

Dyrkningsmedie

Ginkgoen er ikke kræsen, men vil have et veldrænet dyrkningsmedie; færdig bonsai-jord er et godt valg. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, før knopperne bryder.

Beskæring

Ginkgoen ser bedst ud, når den får lov at beholde sin naturlige, oprette form – fx som en slank flamme- eller kosteform. Kort de nye skud ind til ca. 4 blade. Ginkgo forgrener sig langsomt, så formen bygges op over mange år.

Vinteropbevaring

Ginkgoen er hårdfør og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.